حسام الدین چهرآزاد، باغدار در استان خراسان

نکات مهم تولید و یک درخواست از انجمن

در ابتدای فصل در سال ۹۸ گرده‌افشانی و خوشه‌بندی بسیار ایده‌آل بود و نگرانی در این زمینه نداشتیم. طبق روال سنوات گذشته کارمان تحت کنترل بود و خوب انجام شد. البته امسال سال‌آور ما بود. ولی بعد از آن که خوشه‌ها به صورت «ارزنی» درآمدند و قرار بود بعد از آن مرحله رشد کنند، دانه‌ها در هر خوشه‌ای به تناسب رشد نکردند و شاید از ۳۰ تا ۴۰ دانه پسته که ارزنی شده‌بود، ۳، ۴ عدد از آن بزرگ شد. بنابراین، خوشه‌ها بسیار و به‌شدت تُنُک شدند؛ مخصوصاً در رقم احمدآقایی این اتفاق افتاد. این عدم تناسب رشد، عملکرد باغ را به شدت تحت تأثیر قرار داد. متأسفانه این مشکلی بود که ما با آن مواجه شدیم و هیچ جواب درستی نتوانستیم برایش بگیریم، علی‌رغم اینکه کارشناس‌های محترمی نظر دادند و آقای دکتر حکم‌آبادی چندین دفعه آمدند و بازدید کردند و ما با ایشان مشورت کردیم، جوابی جز اینکه شاید تغییرات اقلیمی باعث این مشکل شده‌باشد را دریافت نکردیم؛ البته من با این جواب قانع نشدم.

عامل دیگری که ما در اقلیم خودمان با آن دسته و پنجه نرم می‌کنیم و بحث بسیار مهمی است، بحث نسبت جذب سدیم (SAR) خاک است. متأسفانه به جهت آب شور و تلخی که داریم هر سال بخش زیادی از محصول‌مان را از دست می‌دهیم. البته باتوجه به اینکه هزینه‌هایی زیادی در جهت اصلاح خاک‌مان می‌کنیم، آبشویی انجام می‌دهیم و کودهای دامی که هر ساله استفاده می‌کنیم، باعث می‌شوند که این مشکل یک مقداری تحت کنترل قرار بگیرد، ولی به هر صورت اثرش بیشتر از آن کاری است که داریم برای درخت انجام می‌دهیم. نزدیک ۳، ۴ سال است که داریم به زمین‌مان گچ می‌دهیم و به مرور خاک را اصلاح می‌کنیم. آنچه که ما در این مورد نتیجه گرفتیم این است که با همه تلاش‌هایمان اتفاقی در جهت مثبت صورت نمی‌گیرد، یعنی گچ دادن، کود دامی دادن (کود پوسیده‌ای که ما تقریباً یک سال کودمان را می‌پوسانیم و هرساله استفاده می‌کنیم) و استفاده از مواد دیگری از قبیل اسیدهای هیومیک یا اسیدشویی با اسیدسولفوریک، همگی هزینه‌هایی هستند که در این سالیان اخیر دارد به مجموع هزینه‌های ما اضافه می‌شود، ولی از آن‌طرف ما با کاهش محصول مواجه‌ایم. من فکر می‌کنم که ما توانستیم یک روند نزولی خیلی شدید را تا حدی کنترل کنیم، ولی نمی‌توانیم به‌هیچ‌عنوان آن را متوقف کنیم، یا اینکه حتی به صورت مثبت بخواهیم مسیرش را تغییر دهیم.

مشکل بعدی هم آفت پسیل است که سالیان سال کشاورزان با آن مواجه‌اند. خوشبختانه، به جهت روندهای کنترلی که داریم و آمارگیری‌های منظمی که انجام می‌دهیم و مدیریت درستی که توانستیم در این زمینه اعمال کنیم، پسیل دیگر به عنوان دغدغه اصلی‌مان نیست. این آفت را با همان سلوپتاس و ریکا کنترل کردیم و در یک زمان‌های محدودی هم با گوگردپاشی توانستیم کنترل کنیم.

نکته مهمی که می‌توانم بگویم اینکه، لازم است کشاورزهای ما از طریق جمع‌آوری و تحلیل داده‌هایی که مؤثر هستند به سمت مدیریت درست حرکت کنند. ما هر ساله باید آمارگیری کنیم. تهیه آمار از داده‌هایی که فکر می‌کنیم مؤثر هستند، مثلاً در برداشت محصول‌مان و نسبت‌گیری‌هایی که در خود محصول وجود دارد اعم از درصد پوکی، دهن بست، خندانی، عارضه‌های مختلفی که وجود دارد، یا میزان کوددهی‌مان، میزان عملکرد محصولی که روی درخت‌مان وجود دارد. اینها داده‌هایی هستند که به نظر من جمع‌آوری آنها و تحلیلشان طی چندین سال باعث می‌شود که بتوانیم یک روند مناسب و خوبی را پیش‌بینی کنیم. البته پاسخ به‌صورت صددرصدی نیست. من اعتقادم بر این است که در کار کشاورزی هیچ منطق و هیچ تحلیل صددرصدی وجود نخواهدداشت که بتوان بر مبنای آن یک کار ایده‌آلی را در سالیان بعد انجام داد، چون متأسفانه اتفاقاتی به وجود می‌آید که برای ما خیلی تازگی دارد.

خواهشی که از انجمن دارم در این راستا است که فکر می‌کنم در آینده‌ای نه چندان دور ما به عنوان باغدار نیاز داریم که آموزش‌هایی در بحث صادرات ببینیم. من فکر می‌کنم در ایران ما خیلی تمرکزمان روی بحث تولید بوده و آسیب‌های تولید و بحث تغذیه و مبارزه با آفات را داشتیم. از سوی دیگر، فکر می‌کنم ما از بحث صادرات و بازار جهانی خیلی غافل شدیم. به نظر می‌رسد در آینده‌ای نه چندان دور آسیب و آفت از این ناحیه برای ایران بیشتر از بحث تولید باشد. کشورهایی در همسایگی ما در بحث تولید پسته دارند جایگزین ما می‌شوند. خوشبختانه برای آنها و متأسفانه برای ما، آنها به عنوان یک رقیب خیلی سرسخت خواهندبود و ما به دلیل مشکلات سیاسی بسیاری که دامن‌گیرمان است نمی‌توانیم آن‌طور که باید و شاید در بحث صادرات‌مان توسعه پیدا کنیم. بنابراین، نیاز است یکسری آموزش‌هایی به تولیدکننده‌ها در بحث صادرات، تکنیک‌های صادراتی، بازارهای صادراتی و اصول صادرات و اینکه از چه زاویه‌ای باید به آن وارد شد و چه مراتبی باید طی شود تا محصول باغدار صادر شود، داده‌شود.